

Трайдмарка 76, вона досягла 19% (2770 кг), дещо нижчими показниками даного типу характеризувалися дочки плідника Барса 496 – 17% (2465 кг) і найменший показник небажаного типу успадкування мали дочки нащадки бугая-плідника Антоні 46 – 16% (2968 кг).

Отже, вище вивчені типи успадкування надою показують, що найбільш прогресивним є наддомінування, а в рамках адитивного успадкування – домінування батька. Вони дають можливість виявити лідерів популяції, які при різних варіантах підбору будуть стійко передавати найцінніші генетичні задатки нащадкам. Таким чином, результати наших досліджень дають підставу вважати покращувачем за надоєм бугая-плідника Антоні 46, погіршувачем – Барса 496 і нейтральним – Трайдмарка 76.

1. Басовський М.З., та ін. Вирощування, оцінка і використання плідників. К.: Урожай. 1992. – 216 с.
2. Петренко І.П. та ін. Генетико-популяційні процеси при розведенні тварин. К.: Аграрна наука. 1997. – 473 с.
3. Колесник Н.Н. Генетика живой массы. К.: Урожай. 1985. – 184 с.

УДК 636.4.082.2/575.22

В.М.РЯБКО

ПРИСКОРЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ СВИНЕЙ ПІДВИЩЕННЯМ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ОЦІНКИ ЇХ ГЕНОТИПУ

Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН –
Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

Світова практика свідчить, що свинарство було і залишається найдинамічнішою галуззю виробництва м'яса. Зважаючи на великі традиції, свинарство можна вважати пріоритетним у розвитку тваринництва України. Стрімкий спад поголів'я, починаючи з 1991 року, дещо призупинено у 1998 і є нагальна потреба його нарощування, зокрема, за рахунок застосування прогресивних методів селекції. В першу чергу це стосується визначення потенційних можливостей поліпшуючого впливу кнурів-плідників. Для добору кращих доцільно розрахувати рівень прогнозованої ознаки пробанда, як залежність певних ознак розвитку і продуктивності його предків у вигляді коефіцієнтів регресії. Завершальним етапом цього добору є випробування методом контрольної відгодівлі потомків оцінюваних кнурів. Зважаючи на важливість оптимального співвідношення рівнів усіх селекціонованих ознак з пріоритетними, необхідно визначити їх індекс племінної цінності.

Нами розроблено метод розрахунку елементів генетичної і фенотипової матриць, де замість традиційно абсолютних значень варіанс і центральних відхилень застосовуються їх відносні величини. Такий підхід дає можливість відійти від суб'єктивного вибору масштабу вимірювання ознак, що суттєво впливає на ранги оцінюваних тварин. Отже, маючи інтегральні показники цінності генотипу кнурів-плідників, треба передбачити необхідний рівень селекційного тиску в конкретних стадах для оптимізації параметрів добору в прогнозовані терміни.

Нами розроблено і апробовано метод апіорного визначення практично будь-яких рівнів добору при різних показниках мінливості ознак. Розраховані спеціальні таблиці дозволяють передбачити, як буде змінюватися ознака залежно від селекційного диференціалу, і приймати обґрунтоване рішення щодо оптимізації спрямованого добору. Тобто проводити моделювання рівня реалізації селекціонованої ознаки залежно від її мінливості та інтенсивності селекції.

В ряді областей півдня України основний генофонд складає поголів'я української степової білої породи, яке характеризується міцною конституцією і високим рівнем відтворювальної здатності. Розводиться українська степова ряба порода, яка за останні двадцять років відселекціонована за м'ясними якостями, а також асканійський тип української м'ясної породи і стада дюрок, ландрас вітчизняної селекції імпортного походження.

Виходячи з теоретичних підвалин переважної селекції за репродуктивними, відгодівельними і м'ясними ознаками, у спеціальних дослідженнях встановлені ефективні поєднання цих порід, типів і їх ліній. При цьому встановлено, що рівень генетичної обумовленості в загальній мінливості репродуктивних ознак складає від 9,4 до 19,0%, інтенсивності росту – 12,6-19,6%, вмісту м'яса в туші – 27,4-92,8%. На ранніх стадіях онтогенезу і при відгодівлі до живої маси 95-100 кг м'язова тканина гібридних свиней від поєднання українських степових білої та рябої порід, ландрас і дюрор різних комбінацій схрещувань характеризується високим вмістом протеїну (до 24,0%) і добрими технологічними якостями за рівнем «зв'язаної води» (до 54,3%).

Застосування розроблених методів оцінки і залучення зазначеного генофонду свиней у південному регіоні України забезпечує отримання молодняка інтенсивного типу з вмістом м'язової тканини в їх туші, при забої в 100 кг живої маси, в середньому 60%, а в кращих поєднаннях – до 62,6%. Рівень продуктивності свиней при порідно-лінійній гібридизації дозволяє підвищити економічну ефективність галузі шляхом зниження витрат на одну голову порівняно з чистопорідними аналогами вихідних українських степових порід від 8,4 до 27,1%.

Таким чином, прискорення прогресу в селекції залежить від застосування методів, які підвищують об'єктивність оцінки генетичного потенціалу свиней.

УДК 636.934.57:612.014.482

В.І.РЯСЕНКО

ПОРУШЕННЯ ЕМБРІОГЕНЕЗУ ПРИ ГОДІВЛІ НОРОК КОРМАМИ, ЗАБРУДНЕНИМИ РАДІОНУКЛІДАМИ

Національний університет "Києво-Могилянська академія"

Біологічним матеріалом для проведення досліджень служили норки експериментального стада відділу експериментальної радіобіології тварин НТЦ НВО "Трип'ять". У період експерименту 1990-1994 рр., тварин утримували на березі ставу-охолоджувача ЧАЕС в умовах максимально наближених до промислових звірогосподарств. Кормову суміш готували із м'яса великої